

Handlingsplan for forebygging av mobbing og krenkende atferd for barnehagene i Tvedestrand

La meg være med!

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

Innhold

Innledning

Definisjon

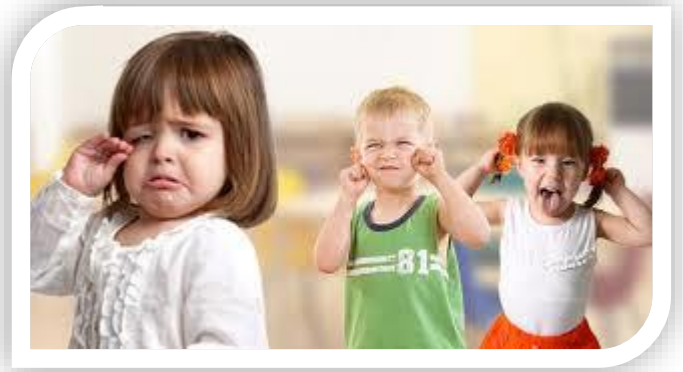
Forebygge

Avdekke

Stoppe

Gode ideer til tiltak og tips til
litteratur

Tiltakskort

Innledning

«I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne»

Rammeplan for barnehagen

«La meg være med!» er en handlingsplan for forebygging av mobbing og krenkende atferd i Tvedestrandbarnehagene.

Den skal fortelle om hvordan vi kan sikre alle barn et godt psykososialt miljø der likeverd, fellesskap, vennskap og mestring står i sentrum.

Handlingsplanen bygger på:

- Barnekonvensjonen
- Lov om barnehager (§41, 42 og 43)
- Rammeplan for barnehagen
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Handlingsplanen skal bidra til:

- Nulltoleranse for krenkende ord og handlinger fra barn og voksne
- Forplikte personalet til aktivt å gripe inn, forebygge, avdekke og stoppe mobbing og krenkende atferd
- Å skape et inkluderende miljø
- Å identifisere de sårbare barna

Et godt psykososialt miljø er byggesteinen for å forebygge mobbing. Et godt miljø bygger på gode relasjoner, trygghet og grunnleggende respekt for hverandre.

Dette gjelder samspillet mellom alle parter:

- Barn-barn
- Barn-voksen
- Voksen-voksen

Samarbeid med foreldre er også veldig viktig i denne sammenheng. Det er avgjørende at foreldre involveres i forhold til oppdragerrollen, felles grenser og hva som ikke er akseptabel atferd overfor andre barn.

Handlingsplanen er utarbeidet av styrergruppa i de kommunale barnehagene og forankret i personalet via høring, før den ble vedtatt, våren 2019. Den har i etterkant, i forbindelse med nytt kapittel 8 §§ 41-43, lov om barnehager, blitt revidert med enkelte presiseringer.

Høsten 2022 har den vært jobbet med på sektormøte med kommunale styrere og rektorer på skolene i kommunen og planleggingsdag med alle ansatte i private og kommunale barnehager. Den har blitt revidert i samarbeid med styrere i kommunale og private barnehager.

For å holde kontinuitet i arbeidet med planen, skal den årlig tas opp blant personalet og foreldre skal gjøres kjent med at planen finnes på et foreldremøte.

Hva er mobbing og krenkelser?

I barnehagen kan mobbing forstås som at barn utsettes for negative hendelser fra andre i lek og samspill, der de opplever å ikke være en betydningsfull person for fellesskapet.

(Utdanning direktoratet ved Ingrid Lund og Anne Helgeland)

Barnehagebarn mobber ikke for å skade andre barn. De ønsker å føle samhold med noen barn og kan derfor stenge andre ute.

Å tilhøre et fellesskap er et grunnleggende behov for mennesker i alle aldre.

Vilkårlig erting er ikke mobbing. Konflikter og enkelttilfeller av at barn slår eller biter hverandre er heller ikke mobbing. Vi snakker ikke om mobbing når barn plutselig blir sinte på hverandre, tar leker fra hverandre, eller springer opp i raseri over ett eller annet. Mobbing er noe langt mer alvorlig. Likevel kan disse eksemplene oppleves som krenkende.

Det avgjørende i hva som kan betegnes som krenkende atferd er om barnet som blir utsatt for det kan oppleve samspillet, eller mangel på det, som nedverdiggende eller integritetskrenkende.

Ytringer som er en del av et akseptabelt sosialt samspill, skal ikke regnes som krenkelser. Det er for eksempel ikke slik at alle kritiske ytringer eller uenigheter mellom barna, eller mellom barn og voksne som arbeider i barnehagen, vil være omfattet av krenkelsesbegrepet. Barn skal lære å tenke kritisk og kunne akseptere og respektere ulike meninger og overbevisninger.

Krenkende atferd forekommer i alle barnehager og skal aldri ignoreres eller oversees.

Det kan oppstå tilfeller der ansatte må gripe inn for å stanse en verbal eller fysisk krenkelse, men det betyr ikke i seg selv at barnet som ble krenket ikke opplever det psykososiale barnehagemiljøet som trygt og godt.

Aktivitetsplikten vil bare tre inn hvis det er grunn til å mistenke at barnet opplever at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt på en mer generell og konstant basis.

Alle som arbeider i barnehagen har en aktivitetsplikt til å handle når dette avdekkes.

Barnehagen skal ha nulltoleranse for mobbing og ikke godta krenkelser som nevnt i eksempler på neste side.

Eksempler på mobbing og krenkende atferd av voksne og barn kan være:

Ekskludering fra lek og fellesskap,
ignorering og manglende
anerkjennelse

Krenkende språkbruk, irettesetting
foran andre, erting, bli ledd av,
trusler, blikking og baksnakking

Slåing, dytting og andre fysiske
handlinger

Krenkende språkbruk fra voksne mot barn

Voksne har alltid ansvaret i relasjonen til barnet i barnehagen. Det er viktig at personalet er bevisst i sin språkbruk, både ord og kroppsspråk.

Eksempler der voksnes språkbruk kan virke krenkende på barn:

- Jeg bryr meg ikke om hvor lei deg du er. Gå dit og sett deg!»
- «Gjør som jeg sier...ellers....!» «Se på meg når jeg snakker til deg!»
- «Hvis ikke du rydder nå, så får du ikke.....!»

Forebygge

«Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

(Rammeplan for barnehagen)

Et trygt og godt barnehagemiljø handler om mere enn fravær av krenkelser. Det handler blant annet om at alle barna i gruppa skal kunne bidra til, føle at de hører til i og være inkludert i felleskapet.

Den viktigste faktoren for å forebygge mobbing i barnehagen er et inkluderende miljø med en sterk faglig ledelse og ansatte som er engasjerte, rause og som innehar god relasjonskompetanse.

Barnehagen skal sette fokus på sosiale ferdigheter som: Empati, prososial adferd, selvkontroll, selvhevdelse og lek, glede og humor. Sosial kompetanse handler om å lykkes i å omgås andre.

Barnehagepersonalet og foreldre må ha tydelige holdninger til at utestenging og annen krenkende atferd er uakseptabelt. Dette skal tas opp med foreldre årlig på foreldremøte.

Alle som jobber i barnehagen skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Barnehagene må ha systemer personalet kan jobbe etter, som sikrer at alle barn blir sett og ivaretatt.

Forebyggende tiltak

Personalet

- **Personalet skal:**
- Være til stede der barna er og observere samspill
- Ha nulltoleranse og stoppe all krenkende atferd i alle relasjoner
- Ha samtaler med barn om deres hverdag og trivsel
- Lære barn enkel konfliktløsning

Barna

- **Barn skal lære:**
- Å stoppe når det blir sagt stopp
- Å hevde seg selv
- Å lytte til andre
- Å løse konflikter
- Å inkludere andre
- Å hente hjelp fra voksne
- Å si fra hvis de ser at andre ikke har det bra

Foreldre

- **Foreldre skal:**
- Omtale andre barn og foreldre positivt
- Ikke ekskludere enkelte barn i bursdag og annen aktivitet på hjemmebane
- Si fra til barnehagen dersom de oppdager tegn til mobbing av egne eller andres barn.
- Tilrettelegge og fremme vennskap mellom barn

Avdekke

Barns trivsel i barnehagen er de voksnes ansvar.

Barnehagens oppgave er å bidra til at alle barnehagebarn opplever at barnehagen er et sted der det er trygt og godt å være og et miljø der de opplever tilhørighet, mestring og trivsel. Det er dette barnehagen må realisere. Barnehagen har en klar forpliktelse til å reagere i alle tilfeller der et enkeltbarn eller flere barn i en barnegruppe ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Aktivitetsplikten skal være knyttet til spørsmålet om *barna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø*.

Metoder for å avdekke mobbing og krenkende atferd:

Tilstedeværelse

- Personalet skal oppholde seg der barna leker og følge med på samspillsmønstre

Samtaler

- Personalet gjennomfører barnesamtaler med fokus på barns trivsel
- Pedagogisk leder gjennomfører foreldresamtaler der man snakker med foreldre om barnets utvikling, trivsel og vennskap

Observasjon

- Systematisk observasjon. (Sosiogram, Løpende protokoll, Alle med)
- Usystematiske observasjoner. Det vi ser når vi er sammen med barna i lek og aktivitet

Kartlegging av de sårbare barna

Barnehagen har et skjerpet ansvar for å ivareta barn med en særskilt sårbarhet.

Forhold som kan gjøre et barn særskilt sårbart kan eksempelvis være at barnet har blitt mobbet/krenket tidligere. Det kan også dreie seg personlige forhold ved det enkelte barnet; som f.eks. religion, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, atferdsvansker, sosio-emosjonelle vansker, forhold ved barnets familie- og hjemmesituasjon.

Les mere om tidlig innsats her: [Planer og veiledere barnehagene i Tvedestrand](#)

Stoppe-plikten til å gripe inn.

Dersom de voksne ikke reagerer, legaliseres den begynnende mobbeatferden

Å stoppe krenkende atferd og mobbing krever tydelige, varme og profesjonelle voksne. Det må være tydelig at det er **handlingen** til barnet vi ikke aksepterer, og ikke barnet.

All form for krenkende adferd **SKAL** stoppes, **ALLTID!**

Voksne må hjelpe barna til å forstå at deres handlinger kan påføre andre skade, f.eks. å gjøre de oppmerksomme på at den ene er lei seg pga. den andres væremåte.

Alltid de voksnes ansvar

Når de voksne observerer krenkende adferd overfor barn:

Inngripen

Ikke gå forbi barn som plager hverandre. Atferden skal ikke aksepteres.

Ikke spør hva som har skjedd, men sett konkret ord på det du faktisk har sett

Gode setninger:
"Jeg hørte at du sa...."
"Jeg så at du...."

Ikke be barnet om å si unnskyld, det har sjelden effekt

Meld fra

Meld fra til pedagogisk leder og styrer

Involver foreldrene i det som har skjedd

Tiltak

Systematisk observasjon av samspill iverksettes.

Tiltakskort i beredskapsplanen følges.
Tett samarbeid med foreldre

Styrk barnet som blir mobbet med ekstra voksenstøtte.

Lag skriftlig tiltaksplan for barnet og gruppen

Agder har eget Oppvekstombud som skal bidra til at alle barn har et godt psykososialt miljø i alle barnehager.

Kontaktinformasjon finner dere her:

<https://agderfk.no/ombud-i-agder/oppvekstombudet-i-agder/>

Tlf 48250330

Gode ideer til tiltak og tips til litteratur

I barnegruppa og med enkeltbarn

- Aktiv voksenstøtte for den utsatte i lek og aktivitet. Hjelp med å utvikle vennskap, for eksempel leikegrupper
- Tilrettelegge leikemiljøet slik at det kan passe for alle
- Samtale med den utsatte og den/de som krenker hver for seg.
- Gjøre hyggelige og litt spesielle ting med den utsatte og andre barn i liten gruppe (for eksempel gå på cafe, dra på tur, spille spill, baking osv. Ta utgangspunkt i det den utsatte liker å gjøre (snakk med barnet om dette)
- Voksenstyrte aktiviteter som det utsatte barnet er god på kan briljere i.
- Planlagte lekegrupper med barn og voksen der den utsatte kan føle seg trygg og godtatt
- Lage regler med barna i forhold til hvordan man skal være mot hverandre
- Skoggruppemetoden/læring gjennom mestring
- Spille «Hei» spillet
- Hvis en ikke får ting til, melde til ressursteam på systemnivå
- Urometoden ift kartlegging av individ, gruppe og systemnivå
- BTI

For og med foresatte

- Foreldre som viktig faktor for å bygge vennskap. Invitere med seg hjem.
- Tipse familier om aktiviteter de kan være med på i fritiden.
- [Den ene](#). Materiell, filmer o.l. fra Unicef til bruk på foreldremøter osv.
- [Hvordan foreldre kan bidra til ett trygt og godt barnehagemiljø](#) NB flere språk tilgjengelig

Nettressurser og litteratur

- [Rammeplan for barnehagen](#)
- Når du er urolig for ett barn eller ungdom [Handlingsveileder BTI med verktøy - Tvedestrand kommune](#)
- [Dialogisk barnesamtale](#)
- [Livetogsånn](#)
- [Barnestemmen](#)

- [Dialogmodellen. Tiltak for ett trygt og godt barnehagemiljø](#)
- [Informasjonsfilm om hjerteprogrammet](#)
- [Kompetansepakke fra UDIR, barnehagemiljø](#)
- [Filmer og refleksjonsoppgaver, trygt og godt barnehagemiljø fra UIS](#)
- [Mobbing i norske barnehager - en kunnskapsoversikt](#)
- «Samarbeid mot mobbing i barnehagen», Ingrid Lund og Anne Helgeland
- «De er jo bare barn» Om barnehagebarn og mobbing, Ingrid Lund
- Bjørg har en vond hemmelighet og vondt i magen (Sølvi Schei-barnestemmen)

(Skriv ut ved eventuell hendelse)

Tiltakskort for: Psykososialt barnehagemiljø		
Dato sist oppdatert: 16.02.2023		
Ansvarlig for revisjon: Styrere i barnehagene i Tvedestrand		
Beskrivelse av uønsket hendelse: Mistanke om, eller kjennskap til at barn ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Legg merke til: Barnehagene har aktivitetsplikt. Dersom det ytres at barnet ikke har et trygt barnehagemiljø, enten fra foreldre eller barnet selv, skal saken undersøkes og tiltak iverksettes. Barnehagen har en skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker ett barn §43 i lov om barnehager. Når det iverksettes tiltak skal barnehagen lage en skriftlig plan, se §42 Lov om barnehager. Foresatte skal alltid være informert når det skal iverksettes tiltaksplan for sitt barn.		
Konsekvenser: Store psykiske påkjenninger og personlige utfordringer		
Hendelse inntraff	Dato:	KL.:
Hvem har mottatt beskjed		
Beredskap/kriseledelse varslet	Dato:	KL.:

Tiltak:	Ansvar:	Utført Sign./Dato
1) Informer nærmeste leder og styrer 2) Tas opp på nærmeste avdelingsmøte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd. Hva har barna/barnet gjort? Hvordan har de voksne forholdt seg? Bli enige om tiltak videre. 3) Tiltak skal beskrive hvordan dette undersøkes videre 4) Ved skjønnsmessig vurdering varsler styrer sektorleder	Personalet som har mistanke/avdekket hendelse Styrer	
5) Foreldrene til det aktuelle barnet blir informert og tatt med på råd. (Situasjonsavhengig.) Det skal i etterkant lages en skriftlig tiltaksplan på veien videre.	Ped.leder og styrer	
4) Evaluering av hvordan det går etter 1 - 2 uker. Nye samtaler med barna ved behov.	Ped.leder og den ansatte som står barna nærmest.	
5) Evaluering på avdelingsmøter etter 1-2 uker. Evt. videre tiltak?	Ped.leder sammen med øvrige personale.	
6) Ny informasjon/nye samtaler med foreldre etter behov.	Ped.leder og styrer	
7) Evaluering bør skje kontinuerlig, 1 gang pr. mnd. eller oftere (etter behov) inntil saken er løst. Det vil si til både barnehagepersonale og foreldre konkluderer med at barnet har et trygt og godt barnehagemiljø.	Ped.leder, sammen med øvrige personale.	

TILTAKSPLAN

Iht §42 Lov om barnehager

Skjemaet skal ligge i barnets mappe i barnehagens sak/arkivsystem. Når det skjer endringer arkiveres oppdatert versjon (Foreldre skal motta kopi)

Møtedato: _____

Tilstede på møtet: _____

[illegible]

		Gruppetiltak: Systemtiltak:	
--	--	------------------------------------	--

Dato for neste oppfølgingsmøte er satt til dato: _____

Tvedestrand, _____ bhg, den:

Underskrift ansatte

Underskrift ansatte

Underskrift foreldre

Underskrift foreldre

Logg – Hendelser: Mobbing eller krenkende adferd

Ark nr.: _____

Ansvarlig for logg:

1.) _____

2.) _____

Hendelse	Dag/dato	Kl.	Signatur

--	--	--	--